

Kannibalisme bij fazanten en het aminozuurgehalte in het voer

Toen ik met het opfokken van fazanten begon, kwam ik alle bekende ellende tegen en ik stelde mij als opgave te ontdekken wat daarvan de oorzaak was. Ik besloot een bekend fazantenvoer uit die dagen als basis te gebruiken en dan telkens verschillende ingrediënten hieraan toe te voegen. Om te zien of het euvel minder of slechter werd, wilde ik een grondige studie maken van voersoorten betreffende voedingswaarde, verteerbaarheid, zetelwaarde, koolhydraten, eiwit-vet- en aminozuurgehalte. De veevoedertabel van het Centraal Veevoederbureau in Nederland was een goede handleiding en de sleutel waarmee de moeilijkheden werden ontdekt en opgelost.

Van het gebruikte voer en de toepassingen werden uitgebreide

en vele statistieken gemaakt, al was dat ook een monnikenwerk. Het typische was, dat het cijfer van het totale aminozuurgehalte het vaakst en sterkst schommelde.

Wat mij het meeste opviel was, dat het aminozuurgehalte in het voer ten sterkste verband hield met de mate van verenpikken.

Toen mij dit bekend was, maakte ik mij van alle gebruikte voersoorten los, en nam die soorten welke een hoog aminozuurgehalte hadden. Waarvan de verteerbaarheid tevens goed was, en die tegelijkertijd een behoorlijk dierlijk eiwit percentage hadden, met daarnaast nog een tamelijk koolhydraat percentage. Alhoewel bijna iedere voersoort ca. 18 groepen aminozuren bevat, heb ik mij enkel bepaald tot het gehalte van arginine

alleen, en een combinatie van arginine met asparaginezuur en glutaminezuur.

Toen kwam echter het grootste probleem. De eigenschap „als een beetje helpt, helpt veel ook“ ging niet op. De praktijk leerde snel, bij een te hoog aminozuurgehalte stierven de fazanten, bij een te laag gehalte daarentegen gingen ze verenpikken.

Na opnieuw zeer veel proeven genomen te hebben, heb ik het veilige „te hoog“ en „te laag“ cijfer ontdekt.

Daar men jaarlijks maar een korte periode heeft van het voorhanden hebben van jonge fazanten, hebben de experimenten veel tijd gekost. Dat alles heeft tot resultaat gehad:

— Dat het samengestelde voer bestaat uit gewone handelsproducten.

— Dat met één soort voer volstaan kan worden, zonder enige toevoeging, dus geen gesleep met groenvoer.

Het voer kan voor meerdere dagen tegelijk in de voederbak gedaan worden.

Het antibiotica, een produkt tegen gaapworm en tegen bederf van het voer, zit in het voermengsel en wordt vanaf de eerste dag aan de kuikens verstrekt, zonder nadelige gevolgen.

Er behoeven alleen nog maar water, rundervet, oestergrit en kleine maagstenen in het hok aanwezig te zijn voor meerdere dagen.

Daarmee kan men een fazant fokken, die binnen 6 weken volop en dik in de veren zit, waarvan de snavel niet gebrand is. Terwijl deze bij volop dag- en nachtlucht kan worden grootge-

De samenstelling is als volgt:
Voor 100kg voer in meelvorm

1) 40kg vismeel	} totaal 91,3 kg
4 kg diervet	
8 kg lucernemeel	
8 kg tarwe	
8 kg boekweit	
8 kg gerst	
6 kg haver	
9 3/4 kg mais	
2 kg voedersuiker	
3) 2 kg biergist	
4) 4,076 kg mineralen	
5) 0,363 kg = 363 g vitaminen	
6) 0,200 kg = 200 g Turoxane MIX 11 %	
7) 0,050 kg = 50 g Croydon 25 = 1/2 g per kg	
8) 0,024 kg = 24 g Mebenvet 5 %	

Specificatie nr. 3 biergist (is handelsproduct)

In 2 kg biergist zit vitaminegehalte van:

- 200 mg B1 Thiamine
  - 60 mg B2 Riboflavin
  - 220 mg B3 Panthotheenzuur
  - 100 mg B6 Pyridoxine
  - 800 mg PP Niacine
  - 30 mg H. Biotine
  - 5.000 mg Choline
  - 90 mg Tolinezuur
  - 100.000 mg Ergosterol (pro-vit D2)
- Verder bestaat het uit 90 % aminozuren.

Specificatie nr. 4 (4,0766 kg mineralen)

- 2.000 g voederkalk
  - 1.400 g krijt
  - 500 g zout
  - 40 g mangaan
  - 30 g ijzer
  - 45 g zink
  - 60 g koper
  - 1,6 g kobalt
- 4076,6 g

Deze samenstelling kan men kant en klaar kopen.

Specificatie nr. 5 (eigen vitaminen)

Dit geef ik op voor een voerkwantum van 250 kg anders zijn de hoeveelheden vaak te klein om af te wegen.

- 38 g A. D. 3 (325.000/65.000/IE)
- 3/4 g B. 1
- 7,5 g B. 2 (92 % sterkte)
- 3,2 g B. 6 (100 % sterkte)
- 25 g C (100 % sterkte)
- 80 g E (25 % sterkte)
- 2,2 g K. 3 (92 % sterkte, loopt na 3-6 maanden terug)
- 25 g Nicotinezuur (100 %)
- 12,5 g panthothenzuur (loopt terug na 3-6 maanden)
- 0,4 g folinezuur
- 0,2 g kaliumjodide
- 63 g antioxydans (beschermt gemengde voeders voor bederf)
- 650 g cholin

totaal 907,75 g voor 250 kg = 363,1 g per 100 kg.

Al deze producten kunnen door een of twee firma's in kleine minimum kwantums geleverd worden.

Specificatie nr. 6

Turoxane MIX 11 % voorkomt zeer veel infectieziekten. Er is op 't moment ook een Hollands product maar daar heb ik geen ervaring mee gehad. U kunt het via de veearts betrekken.

Specificatie nr. 7

Croydon 25.
Dit is tegen coccidiose.
De veearts kan 't leveren. Met andere producten heb ik geen ervaring.

Specificatie nr. 8

Mebenvet 5 % is tegen gaapworm.
Er zijn ook andere producten doch met mebenvet heb ik gunstige ervaringen gehad. De veearts kan het leveren.
Het staat als een paal boven water dat elke fazant in gevangenschap gaapworm krijgt en hij is dan ten dode opgeschreven, gaat vroeg of laat ook in het veld dood.
De adressen van alle leveranciers kunnen bij mij opgevraagd worden en zijn ook bij de redactie bekend.
De berekening van de samenstelling van het voer inclusief biergist doch zonder suiker.

Foto: H. Stegeman

bracht, robuust is, en geen behoefte heeft aan pikken.

In plaats van pikken, vetten ze hun veren in, net als eenden, en hieraan kan men zien dat het verkleed goed verzorgd is door het voer.

— Deze fazant is met 6 weken ook weerhard, kan direct het veld in en moet zelfs losgelaten worden. Hij kan zich in het veld met de kleinste voersoorten redden. Dit is dan uiteindelijk ook de voordeligste fazant daar hij de eerste 14 dagen niet vreet van betekenis, dus maar 4 weken. En dan nog matig in de kost is. Bij het loslaten in het veld kerngezond is, waardoor de verzorging in het veld gemakkelijk en succesvol is.

— Het voordeel is dat deze fazant in die 6 weken ook zijn schuwheid behoudt, daar de schuwheid verloren gaat, hoe ouder hij wordt.

— Men kan dit voer ook goed gebruiken voor foktomen, dat voorkomt ook piklustige kuikens. Het heeft geen invloed op de bevruchting mits men Turoxone weglaat (6).

De toevoegingen van vitaminen, mineralen, het doel, de werking en hoeveelheden ervan leert men vanzelf uit nationale en internationale lectuur. Ook het jaarlijkse bezoeken van de wereldpluimvee tentoonstelling te Dortmund is zeer leerzaam.

Ik heb nu een beknopte, niet wetenschappelijke praktische bijdrage gegeven over een voedselsoort waar duizenden fazanten mee zijn opgefokt in de loop der jaren. Toch meen ik nog enkele punten te moeten belichten die bij het opfokken en houden van fazanten van belang kunnen zijn.

— Stop, voordat u de kuikens in het hok doet, ze even met de bek in lauwwarm water. De sterfte zal dan minimaal zijn.

— Vanaf de 2e dag moeten de kuikens de mogelijkheid hebben naar buiten te gaan. De ren mag van boven wel regendicht zijn (in de natuur hebben we ook graag dat in de fazanten-kuikentijd geen regen valt) maar wel aan alle kanten open. Wees niet bang, keihard opfokken.

— Water hebben de fazanten in de winter in het veld ook nodig. Voer dan vochthoudende suikerbieten, topinambourknollen en rode wortelen. Wil men ze aan het veld binden, voer dan een weinig lekkernijvoer. Een goed mengsel is:

- 35 kg tarwe
  - 8 kg gerst
  - 20 kg milokorn
  - 10 kg boekweit
  - 10 kg hirse miliet
  - 9 kg gebroken maïs
  - 5 kg hennep
  - 1 kg aardnoten (apenootjes)
  - 1 kg erwten
  - 1/2 kg krenten
  - 1/2 kg rozijnen
- +
100 kg.

Indien er geen hennep te krijgen is dan aardnoten tot max. 2 kg verhogen; krenten tot 1 kg; rozijnen tot 1 kg; boekweit tot 13 kg. (Aardnoten vooral niet meer dan 2 kg aangezien dit gevaarlijk is i.v.m. een soort schimmel.)

Ik wil niet ontkennen dat de leiding van een krielkip in het veld erg goed is, de kuikens worden op gevaar gewezen. Hoe beter men het veld ongedierte-vrij heeft, des te beter kan men ze alleen laten. Het grootste gevaar is de havik. Deze neemt schrikbarend toe en slaat elke dag een fazant.

— Momenteel is er een interes-

sante heester. In Duitsland noemt men ze „Fasanen-Spiräen“ (Physocarpus opulifolius).

Deze woekert niet met de wortels. Men kan ze ruim poten op 1,5-2 m afstand. Ze gedijen op elke grondsoort. Er komen besjes aan die fazanten graag vreten. Ze groeien van boven flink uit, zodat men een gesloten bodembedekking heeft, niet alleen in de zomer, maar ook in de winter. Worden ca. 2-3 meter hoog. Men kan ze stekken. Gunstig is het voeren onder deze heesters, aangezien de havik er niets kan beginnen. Men kan het vergelijken met een maïsveld van boven dicht en drijvers kunnen er goed doorheen.

Het is ook geschikt om er singels van te poten.

Ik ben ervan overtuigd dat dit artikel stof zal opwerpen bij de deskundigen, die zonder twijfel deze basis wetenschappelijk zullen kunnen perfectioneren.

Misschien kan de lijn doorgetrokken worden naar kippen, kalkoenen en staartbijten bij varkens. In ieder geval, als men deze samenstelling precies aanhoudt, is fazanten fokken kinderspel.

FRANS SCHNEIDER

	verteer- baarheid	eiwit- gehalte	totaal eiwit in kg	kool- hydraat in %	totaal koolhydr. in kg	arginine + asparagine + glutamine	TOTAAL AANGE- NOMEN
40kg vismeel	87%	65%	26	1,4	0,56	18,70	748,-
4kg diermeel	87%	63%	2,52	2,5	0,10	15,61	62,44
8kg lucernemeel	80%	14%	1,12	37,8	3,02	4,11	32,88
8kg tarwe	97%	12%	0,96	68,3	5,46	4,32	34,56
8kg boekweit	93%	11%	0,88	57,8	4,62	—	—
8kg gerst	92%	11%	0,88	66,2	5,30	3,84	30,72
9,5kg maïs	100%	9%	0,86	69,-	6,56	2,79	26,51
6kg haver	95%	12%	0,72	59,-	3,54	3,44	20,64
2kg biergist	92%	54%	1,08	33,1	0,66	26,40	52,80
93 1/2 kg			35,02		29,82		1008,55

(Boekweit is uit het archief verdwenen).

Daalt het cijfer van 1008,55 (rekeneenheden) met 10 % dan geeft dat verenpikken, stijgt het met 10 % dan geeft het doden

U moet wel begrijpen dat door elke andere toevoeging, hoe goed ook bedoeld, of onder het mom „dat vreten ze zo graag“ het voer-evenwicht verstoord kan worden.

Zijn er bepaalde producten niet meer in de handel, dan moet het eerst umgerekend worden, hetgeen nu vrij simpel is.